

Josep Puig i Cadafalch

Tot i que durant el segle XIX té diverses activitats notables, serà al XX que Josep Puig i Cadafalch (Mataró, 1867 – Barcelona, 1956) tindrà la seva labor central. Autor de molts estudis, entre els quals destaca *L'arquitectura romànica a Catalunya* (1908-1918) i *L'escultura romànica a Catalunya* (1949), va ser professor a l'Escola d'Arquitectura de Barcelona (1901-1902), als Estudis Universitaris

Catalans (1905) i a universitats estrangeres. Com a arquitecte té una extensa i dilatada labor; com a promotor cultural cal esmentar especialment l'impuls a les excavacions d'Empúries; a nivell polític, va ser dirigent de la Lliga de Catalunya, membre del Comitè d'Acció Política i regidor a l'Ajuntament de Barcelona (1902-1905), on destacà en la promoció de museus.

Puig i Cadafalch fou diputat a Madrid pel nacionalisme català i president de la Mancomunitat el 1917 a la mort de Prat –hi tornà el 1919 i el 1921 fins a la dissolució el 1924 per la dictadura militar espanyola–.

fou separat de l'exercici de la professió. Havia patit l'exili el 1936 per la revolució social i després per l'anticatalanisme dels franquistes. Estigué fora fins el 1942 i a la tornada s'hagué de recloure en l'àmbit absolutament privat.

El 1918 activà la campanya per l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, que no va reeixir tot i la pressió popular. L'any següent publicà *Catalunya i l'autonomia*, on fixà els antecedents històrics del seu pensament nacionalista. El cop d'estat de Primo de Rivera clausurà la Mancomunitat i difamà polítics, obres i entitats catalanistes, va suspendre les Corts, els ajuntaments, clausurà revistes, i feu enderrocar les quatre columnes que Puig va

“Va ser president de la Mancomunitat fins que el cop d'estat de Primo de Rivera la va clausurar”

dissenyar i que des de Montjuïc dominaven l'espai com a signe identitari. Recentment, la reivindicació popular aconseguí la restitució del símbol, tot i que la posició del consistori barceloní ha estat discutida en voler ubicar-lo en un marc secundari i no en l'original. Com a president de la Mancomunitat, Puig va consolidar l'obra de Prat –xarxa telefònica, extensió docent, biblioteques populars— tot encetant noves línies: Servei Meteorològic, escoles d'Alts Estudis Comercials, Oficina d'Estudis Jurídics, Laboratori de Psicologia Experimental. Després de la Guerra Civil

L'aportació de Puig a la història de Catalunya és triple. Com a historiador de l'art i arquitecte és

“L'aportació de Puig a la història de Catalunya és triple: com a historiador de l'art i arquitecte, com a polític i com a creador artístic”

notable, com a polític la seva etapa de la Mancomunitat fou digna i continuista de la gran aportació de Prat de la Riba i com a creador artístic destaca per la creativitat i la bellesa de la seva producció. L'aportació al modernisme català és indiscutible i palesa la voluntat de crear un art nacional a través de l'experimentació i el coneixement històric. Les reedicions d'obres

seves o l'interès dels textos polítics ens mostren una personalitat creativa, rica i activa, que assumeix la implicació en el país més enllà de la pròpia obra i que enlairà la consideració internacional de la cultura catalana pel rigor i interès de la seva recerca publicada i per la categoria de la seva gestió tant cultural com política.

Josep M. Figueres
Historiador

